

Joris Vermassen

De Oude Man

1.

Het is een zachte lentedag. Het donkere silhouet van het dijkhuisje tekent zich af tegen de heldere sterrenhemel. Onder het mansardedak ligt de oude man te slapen. Hij ademt onrustig. Hij droomt. In zijn droom is hij klaarwakker. Het dondert en bliksemt buiten, de regen klettert tegen het venster van zijn zolderkamertje, de wind giert tussen de pannen, de spanten en gordingen kraken onder het natuurgeweld.

De angst slaat hem om het hart, verlamd luistert hij naar de storm die zijn huisje geselt.

Het is zover, denkt hij, de wereld vergaat, mijn huisje vergaat en ik ga mee ten onder.

In de echte wereld van de oude man heeft het al maanden niet meer geregend. Het is half mei en er is sinds nieuwjaar nauwelijks een druppel gevallen. Het waterpeil van de kreken is laag, de grachten staan droog, de watervogels zijn weg. De boeren beregenen massaal hun ingezaaide akkers, ze worden stilaan wanhopig, ook de komende weken wordt er nauwelijks neerslag verwacht. De schuld van de straalstroom die zich naar het noorden heeft verlegd, zegt de weervrouw, het droogterecord komt stilaan in zicht. Iedereen praat erover, die verdomde droogte, het zou wel eens mogen regenen, is dit nog normaal?

In de droom van de oude man is de droogte ver weg. De storm is uitgegroeid tot een orkaan, het geraas en gedruis zijn oorverdovend, genadeloze krachten beuken tegen de muren van zijn huisje. Zijn hoofd tolt, hij schudt en beeft, zijn bed schuift heen en weer, bonk, tegen de ene muur, bonk, tegen de andere, een kajuit in een schip op een woeste zee. Hij weet niet meer wat onder of boven is, achter of voor, en hij grijpt zich vast aan de spijlen van zijn bed. Ik mag niet loslaten, denkt hij, als ik loslaat ben ik verloren.

De middelpuntvliedende krachten rukken aan zijn handen; zijn armen doen pijn, zijn vingers verkrampen. Hij weet dat zijn wilskracht hem niet zal kunnen redden. Hij heeft niet meer dezelfde kracht als vroeger, toen hij eigenhandig dit huisje bouwde, met bakstenen en zand en cement sjouwde, de pannen en eikenhouten balken naar boven hees alsof het niets was, dagenlang het dak dekte in de brandende zon, zijn kersverse echtgenote lachend optilde en over de drempel droeg en die nacht drie keer met haar de liefde bedreef.

Dat is allemaal verleden tijd, die kracht heeft hij niet meer, en hij laat los.

Hij wordt uit zijn bed geslingerd. Overgeleverd aan de elementen stuitert hij door de kamer, een balletje in een flipperkast, hulpeloos, weerloos. De gordingen, bindbalken en bindstukken kaatsen hem eindeloos heen en weer.

Alles wat los zit vliegt wild in het rond, projectielen die hem bestoken: zijn schoenen, het nachtkastje met het boek en het glas met het kunstgebit, zijn wandelstok met de metalen punt — alles wat hem zonet nog ten dienste stond keert zich nu tegen hem.

Te laat ziet hij de toiletstoel — een harde klap, de pijn vult zijn lijf, de pis regent neer en alles wordt zwart.

—

2.

De zon komt op, de nevel hangt nog over de velden. De oude man staat buiten in zijn kamerjas. Hij hangt zijn pyjamabroek aan de waslijn. Hij heeft zijn broek laten weken in een emmer water met waspoeder en drie keer grondig nagespoeld. Hij ruikt aan de stof — geen pisgeur meer. Hij is als de dood dat zijn dochter het te weten komt.

Dit is mijn huis, denkt hij, ik plas in mijn bed en dat zijn haar zaken niet.

In de weide aan de overkant steken de knotwilgen hun koppen uit boven de nevel. Drenkelingen, denkt hij, reddeloos verloren.

Hij wil terug naar binnen maar hoort het meisje. Ze komt met haar fiets uit de garage van het nieuwe huis, het vierkante huis met de zwarte ramen en het platte dak. Ze draagt een roze boekentas op haar rug. Haar vader rijdt met een Volvo, haar moeder met een Tesla; ze zijn altijd vroeg het huis uit. Het meisje ziet hem en zwaait. Hij schrikt, hij dacht dat ze hem niet zag, hun huizen worden gescheiden door een brede lap onbebouwde grond. Hij zwaait terug. Ze lacht en fietst de straat uit.

Ik had niet mogen terugzwaaien, denkt hij.

***